

İstanbul Adalet binası inşası için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkında 5032 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası ve Bayındırlık, Maliye ve Bütçe komisyonları raporları (1/560)

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/2568, 6-536

24 . H . 1953

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İstanbul Adalet binası inşası için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 5032 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair Bayındırlık Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 10 . II . 1953 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesiyile birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE LÂYİHASI

1932 yılında Ayasofya Camii yanındaki İstanbul Adalet binasının yanması üzerine İstanbul Adalet daireleri çok müşkül duruma düşmüş, ve muvakkaten şuraya buraya yerleştirilmiştir. Bu dağınık vaziyet, aradan yimi sene geçmiş olmasına rağmen henüz ıslah edilememiştir.

İlk defa 1934 yılında 2519 sayılı Kanunla Maliye Bakanına 500 bin liraya kadar istikraz akdi-ne yetki verilmişse de, arsa temininde karşılaşılan müşkülât bunun tahakkukuna imkân verememiş ve araya İkinci Dünya Harbi girmesi dolayısıyla de bu iş ele alınmamıştır. İkinci Dünya Harbinin sona ermesinden sonra İstanbul Adalet Sarayının yerinin kesin olarak tâyin ve tesbiti için 1947 yılında kurulan ve ilgili mütehasıs ve mümessillerden mürekkep olan komisyon, binanın nihayet yine Sultan Ahmet'te eski ceza evi yerinde yaptırılmasının en uygun olacağı neticesine varmış, ve burada yapılacak bina için Adalet Bakanlığınca verilen ihtiyaç programına göre proje müsabakası açılması Bakanlar Kurulunca uygun görülerek, müsabaka açılmıştır. Müsabakanın devamı sırasında binanın inşası için yedi buçuk milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici taahhüt icrasına yetki veren 21 . II . 1947 tarih ve 5032 sayılı Kanun kabul olunmuştur.

Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, bir taraftan en lüzumlu istimplâkler yapılmış ve diğer taraftan yetki dâhilinde kalacak şekilde binanın bir kısmının inşası taahhüde bağlanmıştır.

5032 sayılı Kanuna göre verilmiş olan 7,5 milyon liralık yetkiden, 1953 223,15 lirası istimplâk işlerine, 62 469,12 lirası proje müsabakası masraflarına, 378 000 lirası proje mimarlarına, 31 685,12 lirası müteferrik masraflara ve 1 792 330,09 lirası da inşaat işlerine harcanmış ve 3 282 294,52 lirası da inşaat işlerinin taahhüt bakıyesi olarak karşılık tutulmuştur. Bunun iki milyon lirası 1953 Bütçesinden, mütebakisi de 1954 Bütçesinden ödenecektir.

Müsabakada kazanan projenin heyeti umumiyesinin inşaat sathı 48 000 m2 ve hacmi 213 000 m3 dir.

Taahhüde bağlanmış olan kısım ise, dört bloktan ibaret olup inşaat sahası 23 000 m2 ve hacmi 97 000 m3 dir.

- 14 adet Asliye Hukuk Mahkemesi
7 » » Ceza »
6 » Sulh Hukuk »
1 » Çocuk » olmak üzere ceman

28 mahkeme salonu vardır. Bodrum hariç odaların yekûnu 228 dir. Bu odalarda mahkemeler için lüzumlu piyeslerden başka :

- 8 aded İcra İflâs Salonu
2 » Mürafaa »
2 » Kitaplık »

ve posta merkezi, lokanta, muhasebe, vezne, tahsildar, icra ve adli tabip merkezi bulunmaktadır. Bodrum katında da 47 oda mevcut olup bunlar da mahkemelerin arşivlerine tahsis edilmiştir.

Bu inşaat 1953 yılı sonunda bitecek ve kullanılmaya başlanacaktır. Ancak, yukarda da işaret edildiği gibi hali inşada olan kısım ihtiyacın ancak cüz'î bir kısmını karşılamakta olup, 26 000 m² inşaat sahası ve 116 000 m³ hacim tutan ikinci kısım da, 23 mahkeme salonu vardır. Ve binanın reprezentatif kısmı budur. Bu kısımdaki mahkeme salonları şunlardır.

- 4 aded ticaret mahkemesi
3 » asliye ceza mahkemesi
5 » sulh ceza mahkemesi
3 » ağır ceza mahkemesi
2 » üst ticaret mahkemesi
3 » üst ceza mahkemesi
3 » hukuk mahkemesi

- 23 » salon

Bodrum hariç odaların yekûnu da 237 dir. Bunlar da mahkemeler için lüzumlu piyeslerden başka bakan, müfettişler, savcılık, Adalet Komisyonu, sicil, sorgu yargıçlığı, levazım, emanet, idare kurulu, kütüphane, nezarethane, garaj, atelye, erat koğuşu, merasim salonu, müze ve koleksiyon salonları bulunmaktadır.

Bodrum katında da mahkeme arşivleri, kömürlük, kalorifer havalandırma ve telefon santrali bulunmaktadır.

İkinci kısım inşaatın 1948 rayiçlerine göre tahmini bedeli 9 750 000 lira ise de, o tarihten beri rayiçlerdeki yükselmeler bina etrafındaki tesviye, duvar, merdiven, tretuvar ve yol işleri, sabit kürsü ve dinleyici yerleri, yerli malı yerine ithal malı çimento fiyat farkı bedeli ve kaldırılması iktiza eden birkaç gayrimenkulün istimlâki ve istimlâk edilmiş ve edilecek binaların yıkma bedelleri de verilecek bonoların faizlerini ve diğer müteferrik masrafları karşılamak üzere yeniden lâakal 13,5 milyon liraya ihtiyaç vardır. 5032 sayılı Kanunla verilmiş olan yetki 7,5 milyon liradan ibaret olduğundan ikinci kısma başlanabilmesi için taahhüde girişme ve bono çıkarma yetkinin 21 milyon liraya iblâğı icabetmektedir.

Mevcut kanunda senelik tediye miktarı da 2 milyon lira olarak tahdit edilmiştir.

Yukarda arzolunduğu gibi, esasen mevcut taahhütlerin 1 282 294,52 liralık bakiyesi 1953 den sonra ödeneceğine göre, 1954 ten itibaren bütün işlerin hitamına kadar ödenecek meblâğ 14 782 294,52 liraya baliğ olmaktadır.

İkinci kısım inşaatın bitmesi için takriben üç yıllık bir zaman lâzım olduğuna nazaran senelik tediye miktarının 5 milyon lira olması iktiza eder.

İşte bu mucip sebeplere istinaden, 5032 sayılı Kanunun gelecek yıllara geçici taahhüde girişme ve bono çıkarma yetkisinin 7,5 milyon liradan 21 milyon liraya ve senelik tediye miktarının da iki milyon liradan 5 milyon liraya çıkarılmasını istihdaf etmek üzere ilişik ek kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Bayındırlık Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

Bayındırlık Komisyonu

Esas No : 1/560

Karar No : 20

3 . VI . 1953

Yüksek Reisliğe

26 . II . 1953 tarihinde komisyonumuza havale edilen «İstanbul Adalet binası inşası için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 5032 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası», Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle müzakere edildi.

Netice : Hükümetin teklifi birinci maddedeki bir kelime değişikliğiyle ve diğer maddeleri de aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Maliye Komisyonuna

tevdî olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.
Bayındırlık Komisyonu

Seisi	Sözcü
Gazianteb	Konya
S. Kuranel	H. Ölçmen
Antalya	Kastamonu
A. Tokuş	H. Tosunoğlu
Niğde	Ordu
A. Doğanay	N. Fırat
Sinob	Tunceli
N. Sertoğlu	H. R. Kulu
	Urfa
	H. Oral

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Maliye Komisyonu

Esas No. 1/560

Karar No. 88

11 . VI . 1953

Yüksek Reisliğe

İstanbul Adalet binası inşası için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 5032 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun lâyihası, Adalet, Bayındırlık ve Maliye vekâletleri temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzca tetkik ve müzakere olundu.

Hükümet lâyihasında gösterilen mucip sebepler komisyonumuzca uygun görülerek lâyihasın esası kabul edilmiş ve Bayındırlık Komisyonunca düzenlenen 1 nci madde ile Hükümet lâyihasının başlık, 2 ve 3 ncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Anaek, bu gibi büyük inşaat işleri keşif raporlarında tahminlerin daha esaslı ve doğru yapılarak Meclise işin hakiki veçhesiyle gelmesinin Hükümetten temni olunmasına karar verilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maliye Komisyonu Başkanı	Sözcü
Rize	Süird
İ. Akçal	M. D. Süalp
Kâtip	
Zonguldak	Kocaeli
F. Açıksöz	Lütfi Tokoğlu
	İmzada bulunamadı
Konya	Yozgad
U. Nazif Yiğiter	Fuat Nizamoğlu
İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı
Seyhan	Zonguldak
Z. Akçal	R. Sivişoğlu
Niğde	Yozgad
H. Arıbaş	H. Tatlıoğlu

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/560

Karar No. 119

11 . VII . 1953

Yüksek Reisliğe

İstanbul Adalet Binası inşası için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 5032 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair Bayındırlık Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 24 . II . 1953 tarihli ve 6/536 sayılı tezkeresiyle gönderilen Kanun lâiyhası Bayındırlık Komisyonu raporiyle birlikte komisyonumuza havale olunmakla tetkik ve müzakere edildi.

1932 yılı sonunda yanan İstanbul Adalet Binasının yapılması için 1934 yılında Maliye Vekâletine (500) bin liraya kadar istikraz, akdine salâhiyet verilmiş ise de arsa intihabında düçar olunan bin türlü müşkülât sebebiyle buna muvaffak olunamadığı ve araya ikinci Cihan Harbinin girmesi yüzünden işin büsbütün geri bırakıldığı ve nihayet harbin sona ermesi üzerine 1947 yılında kurulan bir komisyon marifetiyle yapılan inceleme sonunda, binanın Sultanahmet'te yapılması takarrür ederek (5032) sayılı Kanun ile, binanın inşası için yedi buçuk milyon liraya kadar gelecek yıllara sâri taahhütlerde bulunmaya yetki verildiği malûmdur.

Bu paradan bir kısmı sarfolunmuş ve (3 282 293,52) lirası da taahhüt karşılığı olarak tutulmuştur ki, bunun iki milyon lirası 1953 ve mütebakisi de 1954 yılı Bütçesinden ödenecektir. Taahhüde bağlanmış olan bir kısım inşaat, dört bloktan ibaret olup sahası (23 000) metreka-redir. Bu kısımda asliye hukuk ve ceza mahkemeleriyle sulh mahkemeleri, icra daireleri, posta merkezi, muhasebe ve vezne daireleriyle Adli Tıp merkezi ve arşivler bulunmamaktadır ve inşaat, bu yıl sonunda bitmiş olacaktır.

26 000 metre karelik bir saha işgal edecek olan ikinci kısım inşaat, binanın en mühim kı-

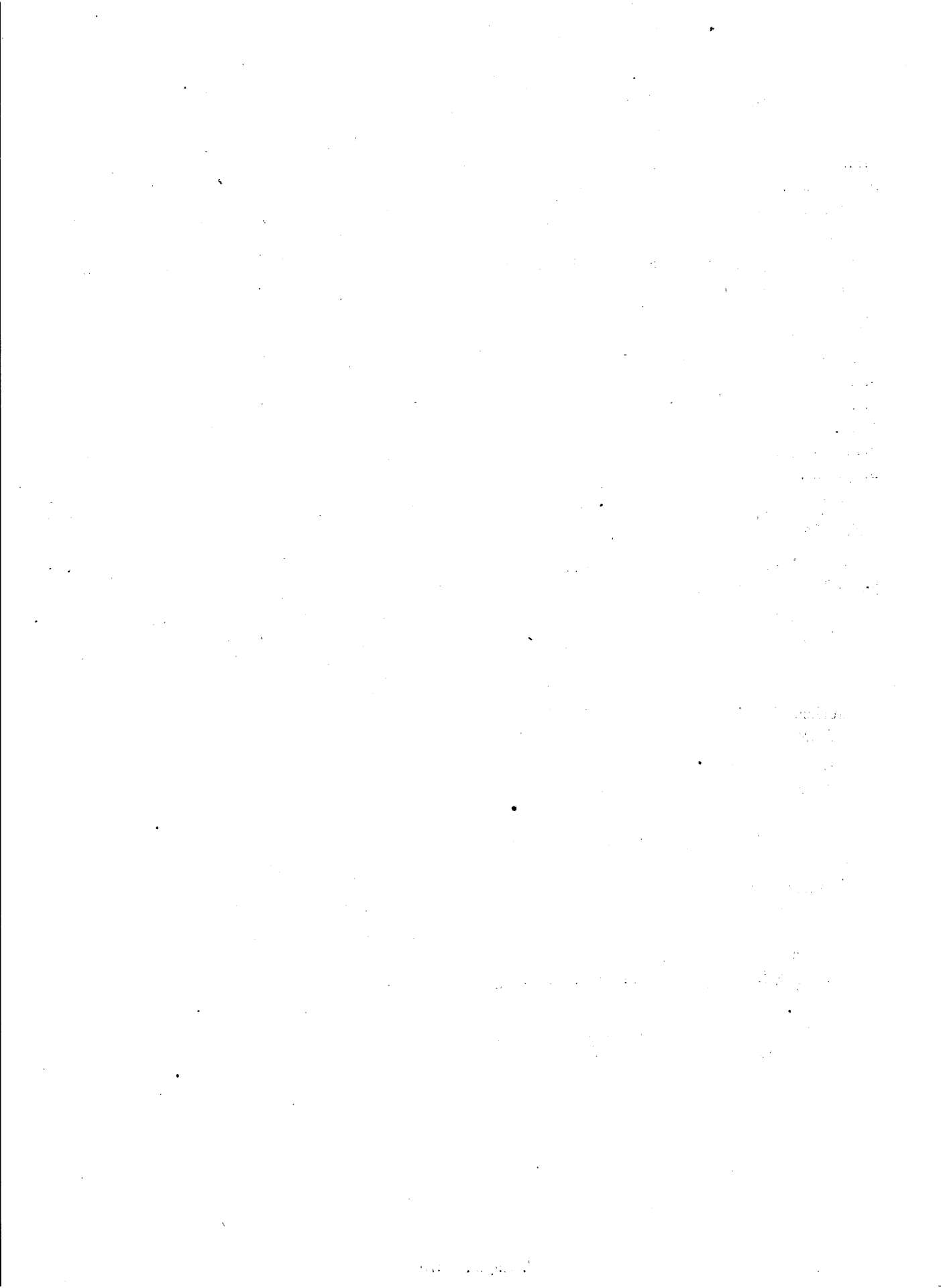
sımlarını ihtiva edecektir.

Bu kısım için 1948 de yapılan tahmin (9 750 000) lira ise de o zamandan beri rayiçlerin yükselmesi ve bâzı zaruri masraflar nazara alınarak üç yılda bitecek olan bu kısım inşaat için lâakal (13,5) milyon liraya ihtiyaç bulunduğunu tesbit ve bunun içindir ki, (5032) sayılı Kanunla verilmiş olan salâhiyetin (21) milyon liraya ve yıllık tediye miktarının da iki milyondan beş milyona çıkarılmasını temin maksadiyle kanun lâiyhası sevk edilmiş bulunmaktadır.

Hakiki bir ihtiyacın mahsulü olup yirmi yıldan beri devam edegelen bir ıstırapı tamamıyla dindirecek olan bu kanun lâiyhası komisyonumuzca da yerinde görülerek Bayındırlık Komisyonunun hazırladığı birinci madde ile yürürlük maddeleri şeklen değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

		Bu rapor Sözcüsü
Reis	Reis V.	Kastamonu
Bursa	Giresun	H. Türe
K. Yılmaz	M. Şener	İstanbul
Antalya	İçel	H. Hüsmen
A. Sarıoğlu	C. Ramazanoğlu	Kırklareli
İstanbul	İzmir	Ş. Bakay
M. Sarol	T. Güreerk	Ordu
Kırşehir	Konya	R. Aksoy
R. Özdeş	R. Birand	Siird
Seyhan		B. Erden
S. Bari		Urfa
Trabzon		N. Açıncı
S. F. Kalaycıoğlu		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

İstanbul Adalet binası inşası için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 5032 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun lâiyhası

MADDE 1. — 21. II. 1947 tarihli ve 5032 sayılı Kanunun 1 neî maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

İstanbul'da Adalet binası yaptırılması için yıllık ödeme miktarı beş milyon lirayı geçmemek üzere 21 milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye Bayındırlık Vekili ve faizleriyle birlikte bu miktarları geçmemek üzere bono çıkarmaya Maliye Vekili mezundur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Maliye ve Bayındırlık Vekilleri yürütür.

Başvekil	Devlet Vekili
A. Menderes	M. Alakant
Adalet Vekili	Millî Savunma Vekili
O. Ş. Çiçekdağ	S. Kurtbek
İçişleri Vekili	Dışişleri Vekili
E. Menderes	F. Köprülü
Maliye Vekili	Millî Eğitim Vekili
H. Polatkan	T. İleri
Bayındırlık Vekili	Eko. ve Ticaret Vekili
K. Zeytinoglu	E. Güreli
Sa. ve So. Y. Vekili	G. ve Tekel Vekili
Dr. E. H. Üstündağ	
Tarım Vekili	Ulaştırma Vekili
N. Ökmen	Y. Üresin
Çalışma Vekili	İşletmeler Vekili ve
S. Ağaoğlu	Güm ve T. V. V.
	S. Yırcalı

BAYINDIRLIK KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

İstanbul Adalet binası inşası için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişilmesi hakkındaki 5032 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun lâiyhası

MADDE 1. — 5032 sayılı Kanunun 1 neî maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

« İstanbul'da Adalet binası yaptırılması için yıllık ödeme miktarı 5 milyon lirayı geçmemek şartıyla 21 Milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye Bayındırlık Vekili ve faizleriyle birlikte bu miktarları geçmemek üzere bono çıkarmaya Maliye Vekili mezundur ».

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MİLİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

İstanbul Adalet Binası inşası için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girilmesi hakkındaki 5032 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun lâiyhası

MADDE 1. — Bayındırlık Komisyonunun birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

İstanbul Adalet binası inşası için gelecek yıllara geçici yüklenmelere girilmesi hakkındaki 5032 sayılı Kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun lâiyhası

MADDE 1. — İstanbul'da Adalet binası yaptırılması için yıllık ödeme miktarı 5 milyon lira-yı geçmemek şartıyla 21 milyon liraya kadar gelecek yıllara geçici taahhütlere girişmeye Bayındırlık Vekili ve faizleriyle birlikte bu miktarları geçmemek üzere bono çıkarmaya Maliye Vekili salâhiyetlidir.

MADDE 2. — Bu kanun neğri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Bayındırlık vekilleri memurdur.